

1893-07-08

AFSENDER

Christian Herman Stampe

MODTAGER

Joakim Skovgaard

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Generel kommentar:

Læsevejledning

Mappe 13 nr. 21 A er de første 4 sider

Mappe 13 nr. 21 B er den sidste side

Afsendersted:

Verona

Arkivplacering:

Mappe 13 nr. 21A + 21B

DOKUMENTINDHOLD

Christian Stampe har sendt et billede til Joakim Skovgaard. Han er i Verona og skriver meget om den kunst, han oplever dér, og bemærker, at han sætter pris på at skrive med Joakim, som ved hvad han taler om.

TRANSSKRIFTION

Kasse 13

Brev 21A

Verona 8-7-93

Kjære Joachim, kanske har Du allerede modtaget en diminutiv Pakke fra Verona, og sagt til din Kone: "Det Skit var sku ikke Postpengene værd"! – I saa fald kan Du gjerne sige det Samme reent ud til mig. , som jeg skrev, en Giotto; men endnu bedre – en Cimabue! – Det kjønne Billede, jeg skrev om (Flugten fra Ægypten) er, frygter jeg, en Copi, yndigt alligevel, og isaafald godt copieret, men det har ikke Originalens umiskjendelige cachet, og det er som om jeg havde seet det i Kobberstik eller Lignende. Alligevel lader jeg her gjøre en ret flot (Attarlignende) Ramme til det efter Fra i Sta. Muria in Oganis. Det er af de Billeder, I ikke skytte videre om; men som gjøre knusende Lykke hos Almindeligheden, en Blanding af Rottenhahn og Bonguerano. – Senere fik jeg et lille ovalt Billede, ca 3/4 Alen höit, Korsfæstelsen, temlig fiint udfört og academisk fra det 18.de-19.de Sec: - De to tidligere omtalte Billeder har jeg opgivet, det meget store fordi jeg næppe tör byde paa det, af oeconomiske Grunde; det ganske Lille, fordi jeg, ved at gjensee det, fandt mindre Behag i det og ikke vilde gjentage mit förste Bud, der nu forekom mig for höit.

Husk, naar I komme til Aldershvile, at Navne staar skrevne bag paa Malerierne; og hvis I bringe andre med, da at presentere Miniaturene (Pergamenterne) fra 4 forskjellige Aarhundreder samlede, Thorvaldsens Miniature af eller efter Camuccini kan gaa som det femte Aarti.

-2-

Hvor vilde det have fornöiet mig, at underkaste min lille Samling Höjens og din Faders Critic; da denne sidste var på Aldershvile havde jeg endnu kun begyndt med Meubler og Antiquiteter, men han sagde, da han kom hjem: "Ja, han kjøber bedre end de Fleste".

Du forstod vel nok at min Bemærkning, om dine Bedsteforældres Epitaf, kun var et Eksempel pa den almindelige slette Lapidarstiil i Danmark, da jeg slet ikke husker deres Gravsteen; husker endnu godt min Sorg ved Tante Susettes Död og Begravelses Dagen som Noget gribende mørkt og haablöst. Jeg holdt saa meget af hende, sætter derimod Höjen langt

höiere end din Bedstefader. –

Din "Tante Susette" var altsaa en kjøbenhavnsk Misforstaaelse; Oncle og Tante ere kun Ens Forældres Söskende og disses ægtefæller. Det andet er Fætter og Cousine. Til de slemme ord som kjøbenhavnske Damer bruger, hörer Cujon, Canaille etc. Et Ord jeg har særdeles imod, er sympathetisk (antipathetisk); naar Franske, Italienere og Tyskere blive ved det oprindelige – sympatisk, antipatisk, saa er det mærkeligt at vi netop have optaget Formen efter det forquaklede engelske Sprog. –

Hvad Udskriften paa Breve til mig angaaer er det fuldkomment tilstrækkeligt at skrive: Baron Christian Stampe,

-3-

dermed kan der finde mig selv om jeg var i China; og dersom jeg skulde overleve min Broder, faar Du det endnu nemmere; saa er jeg simpeltvæk Baron Stampe, et Unicum.

Libri er Gerolamos Tilnavn, fordi han decorerede Mis?. – Den lille "den kan blive god" paa Mantegnas Gonzagafamilies Portrait, er din Hukommelses [?]; jeg saa Fotografiet her – det er ikke et Barn, men en – men en quindelig Hof: rimeligviis.

For at komme tilbage til Bonsignori, saa finder jeg slet ikke det minder mig om den gamle franske Skole; men jeg kjender da egentlig kun faa Mestere – Philippe de Champaigne, Clouet og et Par Andre kun. B's Farver ere tiltalende og Folderne paa Dragten henrivende; jeg har forgabet mig i det Stykke; hvis jeg var en Tyveknægt vilde det være en ikke vanskelig Sag at stjæle det; men det blev en kort Fornöielse, da man strax vilde søge det hos mig; Custoden kjender min Lidenskab, har endogsaa givet Billedet Tilnavnet "L'ideale del barone". – At komme i retmæssig Besiddelse af et saadant Stykke kunde gjøre En gal af Glæde; det er for mig som en condenseret t[?] for Originalitet og Ægthed, der udelukker mindste Tvivl.

– Og tænk! Saa ere der Ingen, der lægger Mærke til det; Du vilde synes om Det, ligesom Du ogsaa havde foretrukket [?] store Billede i Bologna. Men hvor skulde man kunne finde en gammel Ramme, som var det værdigt? –

Chi cerca trova, det har jeg tidt erfaret – dog, nok af Fantasteriet! –

Hvor det morer mig at kunne correspondere med En, der kjender Verona og deler min Sympathie; imellem 1000 Danske, der have været her, findes næppe En, der kunde forstaa min Forkjærlighed. Lord Byron havde et saadant Sværmerie for Ravenna; da jeg besøgte

-4-

denne By, Aar tilbage, havde jeg ondt ved at forstaae det; men han havde Grevinde Guiccioli, födt Gamba; jeg har egentlig ikke nogen bestemt Kjæreste her; men det er selve Verona, der tilfredsstiller mig.

Altsaa Rembrandt og Rubens regnes med de allerstørste, jeg vilde have sagt Rembrandt og Velasquez; derimod har jeg slet ikke Sands for Correggio, finder ikke han kan regnes til de største. Ligesaa lidt tiltaler Andrea del Sarto mig. Hvem der har gjort Englen på Engelsborg ved jeg ikke, men den på Broen ere Beninis. Denne anser jeg rigtignok for en stor Kunstner, og det morer mig naar Tydske og Danske rynke Næsen af ham som barok medens de beundre Rubens, der jo er i samme Stil (Paa Charlottenborg findes et smukt Billede af Eckersberg "St. Angelobroen"; det mindede mig om Vanvitellis Landskaber; har du seet dennes Portal og Trappe i Caserta?) Hvor findes Giov: Bellinis Christi Död i Armene paa hans Moder, dog vel ikke i Brera? – Desværre kjender jeg ikke [?] Monument; to Piedestaler, der have frapperet mig ved Deres Modsætning ere Mare Aurelius's paa Capitolium, og Coleonis' (Verrocchio) i Venedig. – I Grækenland har jeg ei været.

Og nu et Spørgsmaal! Overvind enhver forfængelig patriotisk Fornemmelse og svar mig: -Hvem var genialest Canova eller Thorvaldsen? – Gustavo Dalgas fortalte gjentagende at min Söde Elise i 1841 paa Reisen havde sagt ham, Thorvaldsen var langt større end Michelangelo. – I Peterskirken stod jeg en Dag med min Kone foran St. Petersstøten en Bondefamilie gik hen og kyssede (En efter En) Foden paa Broncefiguren. En Familie, der stod ved, gjorde store Öjne, saa hörer jeg paa engang "[?], det er jo den rene bare Afgudskyldelse". – Jeg gav e Albuestöd, og min Kone gik hen og kyssede Foden; De Danske Ansigter blev pafaldende lange; hvorfor? Fordi vi vare ret pænt paaklædte. – I skal faa det, tænkte jeg; og ubemærket fulgte vi Selskabet ind til dette naede Pius VI Monument; er hörte vi Dem beunde det danske Arbeide. Saa sagde jeg höjt til min Kone: "Dieses Monument ist von einem Dänen s'ist schon Das [?garstigste] in der ganzen Kirche". Overraskelsen malte sig i glöende Farver paa Kjöbenhavnerens Aasyn. Det er langt fra at jeg mente det, der ere mange Momumenter slettere; men det er mislykket, hvorimod Canovas er et af De allerskjønneste.

Ogsaa Canovas Hoved tyder paa større Genialitet; men Opdragelse og Tradition gjøre det vanskeligt for en Dansk at indrømme dette: Begge have gjort enkelte herlige Ting; Canova har ogsaa udfört sentimentale lidet tiltalende Værker og Thorvaldsen en hel Del Sjuskerie; - men aldrig hæsligt, som de sidste Relieffer, jeg saa paa en Udstilling af Chr. Freud. Figurene havde alle chinesiske Mandelöine; og dog har samme tidligere (maaske ogsaa senere) udfört respectable Sager. – Dersom jeg i dette Brev har gjtaget mig saa husk paa at jeg er en Olding med svækket Hukommelse. –

Jeg havde nær lagt et Miniaturerelief (forsølvet Bronze) med i pakken;
men betænkte mig. Dersom Cimabuen ikke fornöier Dig, saa læg den paa
et af Bordene paa Aldershvile, imellem Smaa Tingene, saa skal jeg see en
anden Gang at finde noget mere tilfredsstillende.

Venligst Hilsen!

Chr. Stampe

Verona 8-7-93.

Kære Joachim, Maaſke har Du allerede modtaget en diminutiv Pakke fra Verona, og sagt til din Kone: Det Skidt var ſkudt ikke Postpengene vordt! — I saa Fald kan Du gjerne ſige det Samme veentud til mig. Det er ikke, ſom jeg ſkrev, en Giotto; men endnu bedre — en Cimabue! — Det kj  nne Billedet, jeg ſkrev om (Tugten til Egypten), er, frigjort jeg, en Copie; yndigt alligevel, og i ſaafald godt copieret, men det har ikke Originalens umiskjendelige Cachet, og det er ſom om jeg havde ſeet det i B  tcherotik eller Lignende. Aligevel lader jeg her gj  re en ret flot (Attarlignende) Ravnne til det, efter Fra Giovanni i St. Maria in Organo. Det er af de Billeder, I ikke skiftte videre om; men ſom gj  re knusende L  kke hos Almindeligheden, en Blanding af Rottmann og Bonaventura. — Senere ſkrev jeg et lille ovalt Billede, c. 3/4 Den h  it, Flors H  stelen, temlig fint udf  rt og academiſk — ſaa det 18de - 19de Sec. — De to tidligere omtalte Billeder har jeg opgivet, det meget store, fordi jeg næppe tør byde paa det, af   conomiske Grunde; det ganske lille, fordi jeg ved at gjenſee det, fandt mindre Behag i det og ikke vilde gj  ntage mit forste Bud; der nu forekom mig for h  it.

Gl  k, naar I komme til Skovh  ile, at N  rne ſtaaſkeerne bag paa Materierne; og hvis I bringe Andre med, da at pr  sentere Miniat  rens (Pergamenten) fra 4 forſkj  llige S  rkunv  den, ſamlende; Th  waldeus Miniat  r af ettefter, Camuccini, kan gaae ſom det femte Ark. —

denne Paj; der tillige, kunde jeg outh ved
at forstaae det; men kan haade Gasim-
de Guiccioli, jette Gamba; jeg har ogsaa ikke
nogen bestemt Gjorelse her; men det er
selve Verona, der tilfredsstiller mig.

Alles Rembrandt og Rubens regnes midt
de allertørste, jeg vilde have sagt Rem-
brandt & Velasquez; derimod har jeg slet ikke
Sants for Correggio, findes ikke kan kan
regnes til de store. Altså lidt tilbage
tuba det Sarto mig. - Men da kan jeg Eng-
ten paa Engelsborg seer jeg ikke, men den
paa Braen ere Berninis, denne ansees
jag rigtig nok for en stor Kunstner, og
det maaer mig naar Tydske og Danske
synke Nøsen af ham som berok; mestens
de berømte Rubens, der jo er i samme
Stil (Paa Charlottenborg findes et smukt
Billede af Ekeraborg, St. Angelsbræn; det min-
der om) om Vannet og Landskaber, kan du
seet denes Bort og Trappe i Caserta?). - Her fin-
des Her: Bellinis Chiusi. Det i Arme paa hans
Maler, der vil ikke i Brera? - Deverke kjender
jeg ikke Sisykrates Monument; to Billedstater, der
have snappet mig ved deres Modsetning
ere Marc Aurelius's paa Capitolium, og Coludis
(Verucilis) i Venedig. - I Groenland har jeg en vort.

Og nu et Springsmaal! - Overvind enhver Gysfang-
en patriotisk Følelse og over mig! - Flere var
genialt Canova eller Mauralden? - Gustav Falger
fortalte yndigende at naar Siste Elise i 1841 paa Al-
sen, havde sagt ham Thorsalden var saukt et
er end Michelangelo. - I Kirkens stod i en Dag
med min Kone joen St. Kistellen. En Bondelovstic!
gik hen og kjøpte (En efter En) Jøben paa Beronafigera.
En Familie, der stod net, gjorde store Pim. saa
hvor jeg paa sengang: Gudehine, det er jo den be-
re Afgræd. j. h. h. h. - Siggav et Albusit og
min Kone gik hen og kjøpte Faden; de danske
Snojter bliver paa faldende lange; h. h. h. h. h.
Saa vi vare et pænt par bløde. - I Skid

spædet. tænkte jeg, at ukenverket fulgte vi
Selvskabet ind til dette naaede Cim. VII. Mo-
nument. her hørte vi den beundre det
danne Arbejde. Saa sagde jeg høit til
min Hustru: Ditt Monument i det van ei-
neme Dänen, s'iet schon des garstige
in der ganzen Kirche. Overbeholden
mætte sig i glødske farver paa Kjøbenhavn-
ernes Gade. Det er langt fra at jeg men-
te det der ere mange Monumenter
skete. men det er mislykket, hvore-
med Canovas er et af de allerstørste.

Opera Canovas Fløved tyder paa store Gni-
alitet. men Opdragelse & Tradition give det væn-
sket for en dansk at indrømme dette. Begge
have gjort enkelte herlige ting. Canova har ogsaa
udført sentimentale tidstilsvarende værker i Thor-
waldsen en hel Del. Særlig i Tragedie. — men allige-
vel høit, som de sidste Relieffer, jeg saae paa
en Udstilling af Chr. Freund, Figurene havde alle
chinesiske Mandelaine i sig, og har Saccus
tidligere (mærkede ogsaa senere) udført respec-
table Sager. —

Derom jeg i dette Brev har gjendagt mig,
saa husk paa at jeg er en Olding med
snækket Hænderne. —

Jeg havde ogsaa taget et Miniaturrelief
(formentlig Bronze) med i Tøkkene, men be-
tænkte mig. Derom Cimabuen ikke for
nået Digt, saa tog den paa et af
Bordene paa Studebær, imellem Smaa-
tingene, saa skal jeg see en anden
Gang at finde noget mere tilfreds-
stillende. Venligt Hilsen! Helt.

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 13 Nr. 21A